

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА»**

Факультет фінансів

Кафедра фінансів

галузь знань	07 Управління та адміністрування
спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування
спеціалізація	Фінанси і кредит

Освітньо-професійна програма «Фінанси і кредит»

Форма навчання: *заочна*

МАГІСТЕРСЬКА ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему: « *Податок на додану вартість як фіскальний інструмент держави* »
у складі комплексної теми: « *Актуальні питання справляння та адміністрування податків* »

студента _____ Гарбара Андрія Івановича _____
(прізвище, ім'я, по батькові повністю) (підпис)

Науковий керівник: д.е.н., проф.
(науковий ступінь, учене звання)
_____ Мельник В.М.
(підпис) (прізвище, ініціали)

**Магістерська дипломна робота допущена до захисту в
Екзаменаційній комісії з атестації здобувачів вищої освіти**

Завідувач кафедри д.е.н., професор
_____ В. Федосов
(підпис)

Київ 2019

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	3
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПДВ	7
1.1 Економічна сутність та історія становлення ПДВ як непрямого податку.....	7
1.2 Світовий досвід функціонування ПДВ	18
1.3 Система правового регулювання нарахування та сплати ПДВ в Україні	28
Висновки до розділу 1.....	33
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПДВ В УКРАЇНІ.....	35
2.1 ПДВ як інструмент акумуляції доходів зведеного бюджету України та регулювання споживання.....	35
2.2 Проблеми відшкодування ПДВ в Україні	43
2.3 Фіскально-адміністративні аспекти справляння ПДВ в Україні.....	48
Висновки до розділу 2.....	58
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПДВ В УКРАЇНІ	60
3.1 Напрями модернізації вітчизняного ПДВ у контексті євроінтеграції	60
3.2 Шляхи підвищення фіскальної ефективності та регулюючої ролі ПДВ в Україні	65
3.3 Удосконалення адміністрування ПДВ в Україні	72
Висновки до розділу 3.....	84
ВИСНОВКИ	86
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	90

ВСТУП

Податкова система є важливою складовою економічної політики держави. Її ефективність напряму впливає на економічну складову країни і на доходи, які поступають до бюджету завдяки податкам .

В свою чергу основним бюджетонаповнюючим податком на сьогодні є податок на додану вартість (далі - ПДВ). І тому, займаючи ключову роль у доходах бюджету, ПДВ має потужні важелі впливу на попит та пропозицію та на такі сфери діяльності, як: імпорт та експорт.

Завдяки оптимізації ПДВ можливо впливати : на кількість податків, які будуть залучені до бюджету у вигляді податкових надходжень; на попит та пропозицію; на ефективність розвитку бізнесу в державі та на інші аспекти, які так чи інакше впливають на рівень розвитку економіки. Однак розвиток цього податку в Україні супроводжувався низкою політичних, правових та економічних проблем. Їх вирішення протягом періоду незалежності було об'єктом уваги з боку науки і практики. Саме тому ПДВ став одним з найпопулярніших для аналізу податком, оскільки саме завдяки його модернізації відбувається стимулювання розвитку економіки і покриття дефіцитних дір в державному бюджеті України.

Серед відомих вчених, які займались розглядом даного питання можливо віднести Буряковського В.В., Данілова О.Д., Єфименко Т.І, Кучерявенка М.П., Луніну І.О., Мельника В.М., Опаріна В.М., Суторміна В.М., Федосова В.М та багато інших.

Більшість робіт вищезгаданих авторів пов'язана такими напрямками досліджень, як: історія створення та початок використання ПДВ в світі; етапи розвитку ПДВ і початок використання ПДВ на території України; проблеми адміністрування ПДВ та їх ефективне вирішення; аналіз міжнародного досвіду та запровадження його елементів на території України; модернізаційні процеси стосовно ПДВ; досвід застосування диверсифікованих ставок та наслідки їх використання; та багато інших напрямків, пов'язаних з удосконаленням та модернізацією цього пода-

тку, оптимізацією його фіскальної функції завдяки запровадженню світового досвіду на території України.

Однак, низка питань правового регулювання адміністрування та посилення регулюючої ролі податку на додану вартість залишаються не вирішеними й на сьогоднішній день.

Метою даної роботи є дослідження механізму на додану вартість як фіскального інструменту держави.

Для досягнення поставленої мети дослідження були сформульовані наступні основні завдання:

- дослідити економічну сутність ПДВ;
- здійснити ретроспективний аналіз становлення і розвитку ПДВ;
- проаналізувати світовий досвід функціонування ПДВ;
- розкрити сутність та проаналізувати складову системи правового регулювання нарахування і сплати ПДВ в Україні;
- надати оцінку ПДВ, як інструменту акумуляції доходів бюджету в Україні;
- дослідити механізми регулювання споживання в Україні, закладені в ПДВ;
- проаналізувати механізм відшкодування ПДВ в Україні;
- дослідити фіскально-адміністративні аспекти справляння ПДВ в Україні;
- обґрунтувати шляхи підвищення фіскальної ефективності і регулюючої ролі ПДВ в Україні;
- аргументувати напрями удосконалення адміністрування ПДВ в Україні.

Об'єктом дослідження виступають саме фінансові відносини, які виникають між державою, громадянами та суб'єктами підприємницької діяльності в процесі вилучення державою частини ВВП у вигляді податку на додану вартість (далі – ПДВ).

Предметом дослідження є теоретико-методичні підходи до побудови ПДВ, формування його елементів та системи адміністрування.

Дипломна робота складається з вступу (де визначена актуальність теми дослідження, мета та завдання дипломної роботи) і 3-х розділів та висновку. Аналіз теми розпочинається з розгляду еволюції податків, їх функції, сутності та проведений огляд наукових джерел з питань оподаткування та ПДВ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України : від 28.06.1996 р., № 254к/96-ВР // ВВР України. - 1996. - № 30. - Ст. 141.
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р., № 2755-УІ // ВВР України. - 2011.-№ 13-14, № 15-16, № 17.-Ст. 112.
3. Александрова М. М. Аналіз суперечностей використання ПДВ та його перспективи // Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Економіка. - 2014. - Вип. 5 (3). - С. 70-79.
4. Баліцька В.В. Фіскальна система України: оцінка впливу на фінансовий стан і капіталоутворення підприємств // Економіка та держава. – 2014. – №6. – С.13-18.
5. Білоцерківська Г. Податок на додану вартість // Баланс. - 2014. - № 2/3. - С. 33-39.
6. Бондаренко **Я.** Організаційно-правові засади діяльності податкової міліції в Україні / Я. Бондаренко, А. Чуйков, Д. Сергієнко // Право і безпека. - 2013. - № 4. - С. 29-33.
7. Безверхий К. Особливості обліку і звітності за податком на додану вартість в контексті законодавчих інновацій / К. Безверхий // Бухгалтерський облік і аудит. - 2015. - № 1. - С. 26-33.
8. Василик О.Д. Теорія фінансів: Підручник.– К.: НІОС, 2000.– 416с.
9. Головач А.В., Захожай В.Б. Статистичне забезпечення управління економікою: прикладна статистика: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2005. – 254 с.
10. Горин В. Проблеми підвищення фіскальної ефективності податку на додану вартість // Галицький економічний вісник. – 2013. – №41. – С. 118–126.
11. Герасим П.М. Система оподаткування та її інформаційно-облікове забезпечення. Навчальний посібник.- Київ: Професіонал, 2005. - 735 с.
12. Данілов О.Д. Податок на додану вартість: Навч. посіб. – К.: Основи, 2005. – 344 с.
13. Демиденко Л.М. Удосконалення непрямого оподаткування у напрям-

ку інтеграції в ЄС // Фінанси України. - 2013. - №4. - с.124-128.

14. Эбрилл Л. Современный НДС / Л. Эбрилл, М. Кин, Ж.-П. Боден, В. Саммерс ; пер. с англ. - М. : Весь мир, 2003. - 274 с.

15. Єрина А.М. Статистичне моделювання та прогнозування. - К.: КНЕУ, 2004. – 270 с.

16. Єфименко Т.І., Соколовська А.М. Нові підходи до адміністрування податків // Фінанси України. – 2011. - №6. – С.3-8.

17. Загородній А. Г. Фінансовий словник.- 2-ге видання, виправлене та доповнене.- Львів: Вид-во "Центр Європи", 1997.- 576 с.

18. Захожай В.Б., Литвиненко Я.В., Захожай К.В., Литвиненко Р.Я. Система оподаткування та податкова політика: Навч. Посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 468 с.

19. Зміни до Податкового кодексу, внесені Законами від 20.12.2016 р. № 1791-VIII та від 21.12.2016 № 1797-VIII

20. Зміни до Закону України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування", внесені Законом від 06.12.2016 р.№ 1774–VIII, набрав чинності Закон України від 21.12.2016 №1801 «Про Державний бюджет України на 2017 рік».

21. Ільяшенко В.А. Формування державної податкової політики в Україні: монографія. - Запоріжжя: Вид-во КПУ, 2012. - 196 с.

22. Кміть В. М. Проблеми відшкодування ПДВ та роль інформаційних технологій у їх вирішенні //Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. - 2013. - №19.- С. 19-35.

23. Корнякова Т.В. ПДВ – найбільш криміналізований податок в Україні // Газета “Антикорупція”. – 2014. – 14 черв. – № 1. – С. 17.

24. Корнус В.Г. Пільги з податку на додану вартість та нерівномірність податкового навантаження // Фінанси України. – 2013. - №11. – С. 20.

25. Лютий І.О., Дрига А.Б., Петренко М.О.Податки на споживання в економіці України. – К.: Знання, 2005. – 335 с.

26. Мартинюк В. П. Теоретичні та фіскальні аспекти митно-тарифного адміністрування в Україні // Світ фінансів. – 2012. – Вип. 1. – с. 80-81
27. Мельник В.М., Солдатенко О.В. „Податок на додану вартість у податковій системі України” // Фінанси України. – 2012. - № 9. – С. 10-12.
28. Оксенюк О. Місце податку на додану вартість у системі непрямого оподаткування / О. Оксенюк // Бізнесінформ. - 2013. - № 4. - С.399-404.
29. Податкове право України (у схемах і таблицях) : навч. посіб. / О. Резнік, А. Соло- нар. - Суми : Мрія-1, 2015. - 124 с.
30. Податкове право України : навч. посіб. / за ред. М. Кучерявенка. - Х. : Право, 2010. - 256 с.
31. Податкові системи зарубіжних країн : навч. посіб. / Я. Литвененко, І. Якушик. - К. : МАУП, 2004. - 208 с.
32. Веремчук Д. Проблеми і перспективи розвитку системи непрямого оподаткування в Україні / Д. Веремчук // Вісник Ун-ту банківської справи Нац. банку України. - 2013. - №3. -С. 13-18.
33. <http://feao.org.ua>
34. <http://www.niss.gov.ua> Електронний ресурс
[/content/articles/files/podatkov_i_mehanizmu-f6424.pdf]
35. <http://www.ukrstat.gov.ua/>
36. Газізуллін І. Аналіз адміністрування ПДВ в Україні з прикладами з металургії, машинобудування та легкої промисловості / І. Газізуллін, О. Жолудь, Г. Чередниченко // Аналітична записка. – К. : Оптима, 2011. – 19 с.
37. Лист Державної податкової адміністрації України від 14.06.2007 № 891/7/16-1417 Основні схеми ухилення від оподаткування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1008.8390.0>
38. Мороз А.С. Основні методи виявлення схем мінімізації в оподаткуванні платників ПДВ [Текст] / А.С.Мороз, О.С.Червінська, І.П.Могіляк // Науковий вісник НЛТУ України: Збірник науково-технічних праць. – 2011. – Вип. 21.8. – С. 257-262.

39. Податковий кодекс України : станом на 20 лютого 2012 р. – К.: Юрінком Інтер, 2012. – 608 с.
40. Покатаєва О. В. Справляння податку на додану вартість у контексті Податкового кодексу України / О. В. Покатаєва // Держава та регіони. – 2011. – № 1. – С. 48-53.
41. Поливяна І. М. Вдосконалення механізму стягнення податку на додану вартість – крок на шляху до євроінтеграції України / І. М. Поливяна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dnsta.gov.ua/s/514/1802>
42. Серебрянський Д. М. Реформування системи оподаткування України: pro & contra / Д. Серебрянський // Дзеркало тижня. – 2012. – № 26. – С. 7.
43. Чижова Т. В. Сучасні реалії адміністрування ПДВ та вирішення проблем його гармонізації / Т. В. Чижова // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2011. - № 1 (13). – С. 96-99.
44. Войків О.В. Механізм впливу ПДВ на фінансово-господарську діяльність суб'єктів / О.В. Войтків, І.Б. Хома // Науковий вісник НЛТУ України. - 2010. - С. 180-186.
45. 3. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за січень-червень 2014р./[Зубенко В.В., Смачинська І.В., Рудик А.Ю. та ін]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-II) впровадження», USAID.-К., 2014.- 76с.
46. 4. Блакита Г.В. Механізм дії та проблеми відшкодування ПДВ / Г.В. Блакита, О.М. Дзюба // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. – 2012. – № 47. – С. 266-273.
47. 5. Молдован О. Ліквідація податкових пільг: шкурка вичинки не варта / О. Молдован // Реальна економіка. – 2012. – 08.10.
48. 6. Напрями та механізми підвищення фіскальної та регулятивної ефективності ПДВ: Аналітична записка // Офіційний Веб-портал Національного інституту стратегічних досліджень при Президентіві України.

49. Що являє собою процедура скасування податкових повідомлень-рішень [Електронний ресурс // Сайт Tax Link. – Режим доступу: <http://taxlink.ua/ua/analytics/item/212/full>.

50. Юридична енциклопедія : в 6-т. – Т. 4 / редкол. Ю. С. Шемшученко та ін. – К. : Укр. енцикл., 2002. – 720 с.

51. Юридичні терміни : тлумачний словник / В. Г. Гончаренко, П. П. Андрушко, Т. П. Базова та ін.; за ред. В. Г. Гончаренка. – К. : Либідь, 2003. – 320 с.

52. Юшкевич О. Г. Структура адміністративної процедури [Електронний ресурс] / О. Г. Юшкевич. – Режим доступу : http://www.lex-line.com.ua/?go=full_article&id=691.

53. Яговкина В. А. Налоговое правоотношение : теоретико-правовой аспект : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.14 «Административное право; финансовое право; информационное право» / Яговкина Вита Александровна ; Московский гос. ин-т межд. отношений МИД России. – М., 2003. – 24 с.

54. Які головні проблеми ДФС України та шляхи їх вирішення? [інтерв'ю з віце-президентом УСПП Юлією Дроговоз] [Електронний ресурс] // Сайт Українського союзу промисловців та підприємців. – 20.04.2015. – Режим доступу : <http://uspp.ua/vm%D1%96vsa%D1%96.html>.

55. Ямкова І. М. Адміністративні процедури як форма діяльності публічної адміністрації щодо регулювання підприємництва / І. М. Ямкова // Електронне наукове видання «Порівняльно-аналітичне право». – № 1. – 2014. – С. 211–214 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.pap.in.ua/1_2014/Yamkova.pdf.